

Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Ve Çalgı Eğitimine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi

Ali Ayhan¹

Fatma Betül Kaya²

Serap Yağmur İlhan²

¹Yrd. Doç. Dr., İnönü Üniversitesi, ali.ayhan@inonu.edu.tr

²Yüksek Lisans Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, fatosmutlu10@gmail.com

²Yüksek Lisans Öğrencisi, İnönü Üniversitesi, ymlhan7@gmail.com

Özet

Bu çalışmada, ortaokul öğrencilerinin müzik ve çalgı eğitimine yönelik görüşleri, dinledikleri türler, ilgi alanlarına giren çalgıları ve müzik dinleme alışkanlıklarının ne şekilde olduğu incelenmiştir. Çalışmanın örneklem grubu Osmaniye ili Mustafa Özden Ortaokulu'nda öğrenimine devam eden 446 ve Malatya ili Özel Doğa Okulları'nda öğrenime devam eden 295 olmak üzere toplam 742 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrencilerin tamamına anket uygulanmış ve verdikleri cevaplar değerlendirilmiştir. Okullar arasında sosyoekonomik, sosyokültürel ve çevresel faktörlerden kaynaklanan anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Özel Doğa Okullarında öğrenimine devam eden öğrencilerin büyük bir çoğunluğu özel ders olarak müzik eğitimi almış ve bir çalgıya yönelmişlerdir. Mustafa Özden Ortaokulu öğrencileri müzik alanında hiçbir çalgıya yönelik herhangi bir eğitim almamıştır. Devlet okulunda öğrenim gören öğrenciler daha önce müzik öğretmeni ile ders yapmadıklarını, diğer branş öğretmenlerinin de müzik derslerinde etkin olmadığını ayrıca belirtmişlerdir. Özel okulda öğrenim gören öğrenciler ağırlıklı olarak klasik ve pop müzik dinlerken, devlet okulu öğrencilerinin daha çok Türk Halk müziği, arabesk müzik ve rap müzik dinlediği ortaya çıkmıştır. Ayrıca müzik dinleme tercihlerinde devlet okulu öğrencilerinde radyo, televizyon gibi iletişim araçları kullanılırken, özel okulda öğrenim gören öğrencilerin daha çok MP3 çalar, bilgisayar gibi araçları tercih ettiği gözlemlenmiştir. Çalgı eğitimi alan öğrenciler bir çok çalgı olmakla birlikte ağırlıklı olarak gitar ve piyano dersi almışlardır.

Anahtar kelimeler: Müzik eğitimi, okul türü, gelir düzeyi, çalgı.

A Research On Secondary School Students' Views Of Music And Instrument Education

Abstract

In this study, secondary school students' views of music and instrument education, music genres they listen, instruments they are interested in, and their music habits were analyzed. Sample group of this study was consisted of 446 students who study in Mustafa Özden Secondary school in Osmaniye and 742 students who study in Private Doga College in Malatya. A survey was applied to all students and their answers were evaluated. Important differences because of socioeconomic, sociocultural and environmental factors arose between the schools. Most of the students who study in Private Doga College took private music lessons and played an instrument. However students in Mustafa Özden Secondary school didn't take any lessons on music and an instrument. Those students who study in state school remarked that they didn't have a lesson with a music teacher, and the teachers out of the field weren't active in this lesson. While students in private school mainly listened classical and pop music, students in state school mostly listened Turkish folk music, arabesque music and rap music. Furthermore, students in state school preferred mass media such as radio or TV to listen to music. However, students in private school mostly preferred devices like MP3 player or computer. Although the students who took instrument education played several instruments, the most common ones were guitar and piano.

Keywords: Music education, school types, level of income, instrument

GİRİŞ

Geçmişten günümüze kadar gelen dönem içerisinde sanatta, müzik, resim, edebiyat, tiyatrodaki çok büyük adımlar atılmış, çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalardan en belirgin olarak bize yansıyan müzik alanında yapılan çalışmalardır. Büyük kitlelere ulaşan ve her dönemde farklı tarz ve formlarda olabilen müzik sanatı, tüm insanlık için kabul görmektedir. ‘‘Müziğin, insandan insana uzanan evrensel bir dil olması, dili, dini ayrı insanları aynı ezgide birleştirecek güce sahip olması, ona, diğer sanat dalları içinde ayrı bir yer, farklı bir ayrıcalık vermiştir.’’ (Öz, B, N. 2001) Bu bağlamda müzik eğitimi de bireyler açısından önem arz etmiş, ders olarak Milli Eğitim Bakanlığı müfredatına konulmuştur. ‘‘Müzik dersi öğretim alanları ‘‘dinleme-söyleme-çalma’’, ‘‘müziksel algı ve bilgilenme’’, ‘‘müziksel yaratıcılık’’ ve ‘‘müzik kültürü’’ adı altında dört temel öğrenme alanı üzerine oturtulmuştur. Müzik eğitiminin diğer öğrenme alanlarıyla ve özellikle ‘‘dinleme-söyleme-çalma’’ alanında uygun görülen kazanımlarla, öğrenme-öğretme süreçlerinin her aşamasında ilişkilendirilmeye çalışılmalı, kazanımların kazandırılma sürecinde müzik eğitiminin gerekliliği olan öğrenme alanlarının birbiriyle olan sarmallığı sağlanmalıdır ‘‘ (Karagöz, 2013).

Bu çalışmada öğrencilerin müzik dersine ve müziğe yönelik görüşleri incelenmiş, çalgı eğitimi ve dinledikleri müzik türleri ile ilgili yapılan araştırmanın sosyal ve kültürel sonuçları değerlendirilmiştir. Çalışmada elde edilen bilgiler veri analiz programı ile özel okullar ve devlet okulları şeklinde ele alınarak hesaplamalar yapılmıştır.

Problem Durumu

Özel okullarda ve devlet okullarında öğrenim gören ortaokul öğrencilerinin müzik ve çalgı eğitimine bakış açıları arasında farklılık var mıdır?

Alt Problemler

- Ortaokul öğrencilerinin müzik ve çalgı eğitimine yönelik görüşleri cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?
- Okul türü, müzik ve çalgı eğitimine yönelik görüşleri etkilemekte midir?
- Sınıf düzeyi değiştikçe müziğe bakış açıları değişmekte midir?
- Müziğe bakış açısı ve çalgı eğitiminde yaş gruplarının farklılığı etkin midir?
- Müzik dinlenen mecralar (radyo, televizyon, MP3 çalar... gibi) çalgı eğitiminde rol oynamakta mıdır?
- Öğrenciler hangi tür müzikler dinlemektedir?
- Şarkı sözleri ve şarkının müziği, öğrencilerin çalgı eğitimine bakış açıları üzerinde etkili midir?
- Ortaokul öğrencileri en çok hangi çalgılar ile ilgilenmektedir?
- Öğrenciler hiç çalgı eğitimi almış mıdır?
-

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada ortaokul öğrencilerinin müzik ve çalgı eğitimine bakış açıları incelenerek, müzik ve çalgı eğitimi konularında, devlet okulları ve özel okullar arasındaki farkın tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada öğrencilerin dinleme pratiklerinin nasıl olduğu, müziğe yönelik ilgi düzeyleri ve bakış açıları, çalgı eğitimi alıp almadıkları ve temel müzik bilgilerinin ne durumda olduğunun tespit edilmesi amaçlanmaktadır.

Malatya ilindeki özel okul ve Osmaniye ilindeki devlet okulunda öğrenimine devam eden

ortaokul öğrencilerine yapılan bu çalışmada, çalgı eğitimi ile müzik eğitiminin, dinleme pratiklerinin ve müzik beğenisinin öğrenciler üzerindeki etkileri araştırılarak daha sonraki yıllarda bu konuya yönelik yapılacak olan çalışmalara bir katkıda bulunulması amaçlanmıştır.

Araştırmanın Önemi

Araştırmada çalgı eğitimi hakkında bilgisi az, müzik dinleme pratikleri sadece çevresinde duyduğu sesler ve müzikler olan devlet okulunda öğrenim gören ortaokul öğrencileri yer almaktadır. Bunun yanında en az bir çalgı konusunda özel ders alan, müzik ile daha yakından ilgilenen özel okul öğrencileri de vardır. Aynı yaş grubuna ait olmasına rağmen aralarında anlamlı farklar ortaya çıkan bu öğrencilerin çalgı eğitimi ile ilgili görüşlerini içeren bir takım çalışmalar yapılması gerektiği görülmüştür. Anket çalışmaları ile yapılan bu araştırma sayesinde iki okul arasındaki farklar net bir şekilde ortaya konmuştur.

Okul türü ile müzik eğitimi, çalgı eğitimi etkisi üzerinde çalışma yapmak isteyen araştırmacılar için çok sayıda örneklem ve anket ile yapılan bu araştırma büyük katkı sağlayacaktır.

Sınırlılıklar ve Varsayımlar

Bu araştırma Malatya ve Osmaniye illeri ile sınırlıdır. Özel okul ve devlet okulu örneklemleri ile yapılan bu çalışmada, özel kurumlarda eğitim gören öğrencilerin, devlet okulunda eğitim gören öğrencilere göre daha fazla müzik bilgisine sahip olduğu, daha fazla etkinlik içinde bulunduğu ve çalgı eğitimi almış olduğu, dinleme pratiklerinin daha teknolojik araçlar ile sağlandığı ve müzik beğenilerinin yüksek düzeyde olacağı varsayılmıştır.

Müzik Eğitimi

Yüzyıllardan beri süregelen, değişerek ve yenilenerek günümüze kadar ulaşan müzikte, eğitim alanında da çok büyük adımlar atılmıştır. Cumhuriyet dönemi ve sonrasında açılan müzik eğitimi veren kurumlar ülkemizde müzik eğitiminin gelişmesinde ve ilerlemesinde çok büyük önem taşımaktadır.

“Müzik eğitimi kritik düşünme, problem çözümü ve bu amaçlara yönelik nasıl iş birliği çalışması gerektiğini öğrenme gibi akademik ve kişisel becerilerin gelişmesini destekler”. (Şendurur, Akgül Barış, 2002:167)

Genel müzik eğitiminde anaokulunda hafif düzeyde başlayıp ilkokulda ders olarak okutulan müzik dersi, müzik eğitiminde önemli bir adımdır. Her birey müzik eğitimi ile okul çağında tanışmaktadır. “Birey, çevresinde var olan çeşitli müziklerle sürekli bir etkileşim içindedir. Müziksel çevrenin nitelikli olması, etkileşimi de nitelikli kılar. Etkili bir müzik eğitimi; bireye, yaşamının diğer alanlarında da başarılı olmasını, çevresini daha bilinçli bir şekilde algılamasını, değişen ve gelişen çağa uyum sağlamasını ve yeniyi yaratma gücü sağlamaktadır” (Ersoydan, 2009:11).

Çalgı Eğitimi

Bireyin kendini gerçekleştirmek ve herhangi bir çalgı alanında uzmanlık kazanmak için, psiko-motor becerilerini de kullanarak çalışması ve bunun için belli bir eğitim alması gerekmektedir. Özel ders veya mesleki müzik eğitimi alan bireylerin uzmanlaşmak için herhangi bir çalgı dalında kendilerini geliştirmelerine çalgı eğitimi denir.

Müzik Türleri

“Zaman içerisinde küresel bir boyuta ulaşan kültür paylaşımı, müziğin de farklı türlere ayrılmasına sebep olmuştur. Buna bağlı olarak farklı türlerde sunulan müzik yapıtlarının kendi türleri

içerisinde belirgin özellikler taşıdığı düşünülmektedir.” (Yurga, 2017:6)

Türk Halk Müziği

“Halk müziği, bireyle sosyal yapıyı etkilemesi açısından hem uygulanan hem de uygulamacı bir müziktir. Halk müziği, Türkiye’deki birçok müzisyen ve halkbilimci tarafından Türk kültür hayatının zamandan bağımsız, aşikar bir gerçeği olarak sunulmaktadır... Halk müziğine popüler ilgi, büyük ölçüde 1970’lerin başlarında itibaren radyoda halk müziği programlarına giderek artan bir süre verilmesiyle oluşturuldu... Halk müziği ya da halk oyunları sınıfları bulunan okullar, dersane ve dernekler; ulusal kültüre, halkın müziğinin, dansının korunmasına, topluma yetenekli insanlar kazandırmaya ve Türkiye’nin uluslararası yarışmalarda başarıyla temsil edilmesine yaptıkları katkının önemini vurgulamaktadır.” (Angı, 2012 s.37-38). Gelenek olarak geçmişten beri kültürümüzde var olan özelliklerimizi, anonim ya da sahibi belli bir şekilde ele alma, dile dökme etkinlikleri bulunmaktadır. Bunları müzik eşliğinde söylememiz, türkülerimiz Türk Halk müziğinin en önemli ayağıdır. Ülkemizin her yerinde farklı söyleyiş özellikleri ile söylenen, farklı makamlarda çalınan türkülerimiz, kültürümüzü yansıtmakta ve her yöreyi farklı farklı tanıtmaktadır. Sözlü ve sözsüz eserler bulunmaktadır.

Türk Sanat Müziği

“Osmanlı Devletinin her döneminde müziğin önemli bir yeri olmuştur. Uçan(2000) Osmanlı Devletinde Türk müzik kültürünü tarihsel açıdan 3 dönemde incelerken Türk sanat müziğinin gelişimini şu şekilde aktarmıştır: ilk evrede(1299-1520)özellikle geleneksel Türk sanat müziği büyük bir değişim içine girdi, yeni yeni makamlar ve usuller kullanılmaya başlandı, belli türlerde günümüze kadar gelebildiği söylenen-bilinen yapıtlar bestelendi... Orta evrede (1520-1826) geleneksel Türk sanat müziği besteleme ve seslendirme alanında çok yüksek düzeye ulaştı, en sanatlı türler ve çeşitler büyük canlılık gösterdi... Son evrede(1826- 1920/1922) ise geleneksel Türk sanat müziğinde “cami müziği” ve 14 “tekke müziği” eski önem ve canlılıklarını yitirmeye, “mehter müziği” geleneği ve dağıyla unutulmaya başladı... belli açılardan önemli yeni gelişmeler sağlandı. Çoğu özengen müzik öğretimi amaçlı birçok dernek kurulup açıldı (1908)...(s.82-83). ‘’ (Ertenli, 2014 s.13-14)

Pop Müzik

“Pop Müzik, ABD’de 19. yy’ın sonlarında müzik yapımcılarının, bestelenmiş olan müzik ürünlerini piyasaya pazarlayarak, bundan para kazanmaya çalışmalarına yönelik bir girişim olarak doğmuştur: “Pop Müzik, 1960’lı yılların başlarında, ilkin ABD’de Pop Art akımının müziğe yansısıyla yaygınlaşsa da ilk ortaya çıkışı 19. yy. sonlarında New York’ta olmuştur. Pop müziğin ülkemizde var olması eski bir tarihe dayanmamaktadır.” (Doğan, 2016 s.13)

Altmışlı ve yetmişli yıllarda ülkemizde popüler olmaya başlayan pop müzik, aranjmanlar ile başlamış, ardından pop müzik sanatçıların kendi besteleri ile günümüzdeki halini almaya başlamıştır.

Rock Müzik

“Rock, sadece bir müzik türü değil, başlı başına bir kültürdür. Hippiliğin devamı olarak da düşünebilecek Rock kültürü, elektrogitar ile devleşmiş, yüksek volümde çalmak, söylemek, sürekli olarak baş sallamak, değişik sesler çıkarmak, bağırarak, haykırmak, zamana başkaldırı ve bir isyan olarak değerlendirilebilir. Bu yönden bakıldığında, Rock müzik bir çeşit “Protest müziktir” denilebilir” (Göksel, 2013 s.7)

Ülkemizde Amerika ve Avrupa ülkelerinden farklı olarak yöresel, kültürel çalgıların da kullanımı ile “Anadolu Rock” adı verilen bir tür ortaya çıkmıştır. Rock müzik içerisine bağlama, kaval, sipsi, tulum, kemane gibi çalgıların da sentezlenerek yapılan bu müzik özellikle 70’li yıllarda popüler olmuş, günümüzde de hala sevilerek dinlenilmeye devam etmektedir. Öncüleri olarak Cem

Karaca, Barış Manço, Moğollar ilk akla gelen ve Anadolu Rock başlatan isimlerdir. Ardından Haluk Levent, Barış Akarsu gibi isimler Anadolu Rock ile ilgili çalışmalar yapmıştır.

Anadolu Rock haricinde ülkemizdeki rock müzik şarkıcı ve gruplarından bazıları; Şebnem Ferah, Demir Demirkan, Pentagram, Ogün Sanlısoy, Hayko Cepkin, Özlem Tekin, Teoman, Gripin, Duman, Jehan Barbur olarak sıralanabilir.

Yurtdışında Rock müzik yapan şarkıcı ve gruplardan bazıları ise; Metallica, Deep Purple, Queen, Evanescence, Pink Floyd, Beatles olarak sıralanabilir.

Rap Müzik

“Birleşik Devletlerde ortaya çıkıp dünyaya yayılan, Türkiye’de ise Almanya’ya göç eden Türk işçi ailelerin çocukları sayesinde tanınmaya başlanan rap müzik, 90’lardan günümüze kadar gelişimini sürdürmüştür.” (Kır, 2016)

Müzikten ziyade sözlerin ön planda olduğu bu müzik türünde altta sabit bir ritim vardır. Sözler, ritmin üzerine, ritme uygun bir şekilde söylenir. Şarkı sözlerinde temaları isyan, ironi ve eleştiriler, yaşanan sıkıntılar, zor durumlar oluşturur. Türkiye’de bulunan başlıca rap müzik şarkıcıları; Sagopa Kajmer, Fuat ve Ceza’dır. Rap müzik şarkıcıları sahnede genelde kendi isimlerini kullanmak yerine takma isimler kullanmaktadır.

Bu bölümde araştırmanın problemi ve alt problemleri doğrultusunda kullanılan yöntem ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Araştırmanın modeli, çalışma grubuna ilişkin betimsel istatistikler, veri toplama teknikleri ve verilerin analizi konuları hakkında bilgiler verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Araştırma süresi boyunca bilimsel verilerin toplanması ve sonuçlandırılması amacı ile gözlem, kaynak tarama ve genel tarama modeli uygulanmıştır. Çalışmada ortaokul öğrencilerinin müzik ve çalgı eğitimine yönelik görüşlerinin ne düzeyde olduğuna dair elde edilen bilgiler dolayısı ile genel tarama modeli uygulanmıştır.

Çalışmanın örneklem grubunda yer alan Malatya ve Osmaniye illerindeki ortaokul öğrencilerinin çalgı eğitimine yönelik görüşlerini incelemek için gözlem modeli uygulanmıştır.

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini 2016-2017 Eğitim-Öğretim yılında öğrenim gören (5.6.7.8. sınıf) ortaokul öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini; Malatya iline bağlı Özel Doğa Okulları ve Osmaniye’nin Merkez ilçesine bağlı Mustafa Özden Ortaokulu öğrencileri oluşturmuştur.

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında ilk olarak Özel Doğa Okulları Müdürlüğü ve Osmaniye Mustafa Özden Ortaokulu Müdürlüğü’nden gerekli izinler alınarak anket uygulama izinleri alınmıştır. Anketler öğrencilere uygulanmadan önce anket ve çalışma hakkında bilgiler verilmiş, bazı kelimeler ve ifadeler için gerekli açıklamalar yapılmıştır. Geçerlilik düzeyinin artırılması için uygulama esnasında süre kısıtlaması yapılmamıştır. Verilerin toplanması için alan araştırmaları yapılmıştır. Ortaokulda müzik dersi alan öğrencilere anket uygulanmış ve bu sayede sayısal verilere ulaşılmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmada verilerin analizi için Microsoft Excel kullanılarak çözümlene yapılmış, bulgular ve yorum kısmında kullanılmıştır. Anket çalışması ortaokul öğrencilerine uygulanmış, düzenlenerek tablo haline getirilmiştir. Öğrenciler için anket formunda okul adı, yaş, sınıf, cinsiyet özellikleri soruları sorulduktan sonra, 10 sorudan oluşan anket çalışması yapılmıştır.

BULGULAR

Bulgular ve Yorum kısmının bu bölümünde özel okul ve devlet okulunda öğrenimine devam etmekte olan ortaokul öğrencilerine uygulanan anketin tabloları yer almaktadır.

Tablo 1. Öğrenci Sayısı ve Cinsiyete Göre Dağılım

Okul Adı	Öğrenci Sayısı	Kız	Erkek
Doğa Okulları	295	127	168
Mustafa Özden Ortaokulu	447	202	240
Toplam	742	329	408

*4 öğrenci ankette cinsiyetini belirtmemiştir.

Tablo 1’de yer alan anket verileri incelendiğinde ankete katılan ortaokul öğrencilerinin toplam 329 tanesinin kız öğrenciler olduğu, 408’inin ise erkek öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Mustafa Özden Ortaokulu öğrencilerinin 202 kız, 240 erkek, Doğa Okulları öğrencilerinin ise 168’inin erkek, 127’sinin kız olduğu saptanmıştır. Verilerin analizi doğrultusunda ankete katılan ortaokul öğrencilerinin çoğunluğunu erkek öğrencilerin oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 2. Ortaokul Öğrencilerinin Okul Türüne Göre Günlük Müzik Dinleme Süreleri

Okul Adı/Müzik Dinleme Süreleri	0 Saat	0-1 Saat	1-2 Saat	2-3 Saat	3-4 Saat	4 Saat <
Doğa Okulları	16	107	110	37	14	10
Mustafa Özden Ortaokulu	53	107	155	62	30	34
Toplam	69	214	265	99	44	44

Tablo 2’de yer alan anket verileri incelendiğinde Mustafa Özden Ortaokulu öğrencilerinin günlük müzik dinleme sürelerinin Doğa Okullarında öğrenim gören öğrencilerden daha fazla olduğu görülmüştür. Müzik dinleme süreleri için ayrılan zamanın en fazla 1-2 saat zaman aralığında olduğu, 3-4 saat ve 4 saat üzerinde dinlemelerin ise eşit ve en az zamanda olduğu saptanmıştır.

Tablo 3. Ortaokul Öğrencilerinin Okul Türüne Göre Müzik Dinlemek İçin Kullandıkları Araçlar

Okul Adı/Araç	MP3 Çalar	Radyo	TV	Cep Telefonu	Tablet	Bilgisayar	İnternet (Youtube Vb. Siteler)
Doğa Okulları	6	9	7	53	7	9	83
Mustafa Özden Ortaokulu	43	5	105	103	36	20	26
Toplam	49	14	112	156	43	29	109

*12 Öğrenci anketteki bu soruya cevap vermemiştir.

Tablo 3’de yer alan anket verileri incelendiğinde “Müzik Dinlemek için aşağıdakilerden hangisini kullanırsınız?” sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde, iki okul genelinde en çok müzik dinleme aracının cep telefonu olduğu görülmektedir. Bunun yanında Mustafa Özden Ortaokulu öğrencilerinden 105 öğrenci TV üzerinden müzik dinlerken, Doğa Okullarında ise sadece 7 öğrencinin TV üzerinden müzik dinlediği saptanmıştır. Müzik dinleme araçlarında en anlamlı farklılık televizyon maddesinde ortaya çıkmıştır.

Tablo 4. Ortaokul Öğrencilerinin Okul Türüne Göre Dinledikleri Müzik Türleri

Okul Adı/Müzik Türü	Türk Halk Müziği	Türk Sanat Müziği	Pop Müzik	Klasik Müzik	Diğer (Rap, Yabancı, Etnik, Tasavvuf)
Doğa Okulları	6	11	108	12	25
Mustafa Özden Ortaokulu	36	6	221	36	60
Toplam	42	17	329	48	85

*15 Öğrenci anketteki bu soruya cevap vermemiştir.

Tablo 4’te yer alan bulgular incelendiğinde, ankete katılan öğrencilerin toplam 329 tanesi pop

müzik dinlediğini belirtmiştir. Elde edilen veriler tablo üzerinde incelendiğinde genellikle tek tür üzerinden görülmektedir. En çok tercih edilen müzik türünün pop müzik olduğu saptanmıştır. Anket ortaokul öğrencileri üzerinde uygulandığı için en çok tercih edilen türün hayatımızın her anında karşımıza çıkan, televizyonda en çok yayını yapılan pop müzik olması normal bir durumdur. Her iki okulda da pop müzik, diğer müzik türlerinden anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. 221 Mustafa Özden Ortaokulu öğrencisi ve 108 Doğa Okulları öğrencisi ve toplamda 329 öğrenci ile en yüksek oran pop müzikte, Doğa Okullarında 11, Mustafa Özden Ortaokulunda 6 öğrenci ile en düşük oran ise Türk Sanat Müziğindedir.

Tablo 5. Ortaokul Öğrencilerinin Okul Türüne Göre Dinledikleri Şarkılarda İlgilerini Çeken Bölümler

Okul Adı	Şarkı Sözleri	Şarkının Müziği	Şarkı Sözleri ve Şarkının Müziği
Doğa Okulları	124	131	23
Mustafa Özden Ortaokulu	278	141	21
Toplam	402	272	44

*22 Öğrenci anketteki bu soruya cevap vermemiştir.

Tablo 5'te yer alan anket verileri incelendiğinde, şarkının sözleri ve şarkının müziğinin öğrenciler üzerindeki etkisi arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Şarkı sözleri ilgisini çeken öğrenciler toplam 402, şarkının müziği ile ilgilenen öğrenciler 272 kişidir. Öğrencilerin müzikal açıdan söz ve müziği birlikte dinlediği, bir bütün olarak ele aldığı anlaşılmıştır.

Tablo 6. Ortaokul Öğrencilerinin Okul Türüne Göre İlgi Alanlarına Giren Çalgılar

Okul Adı/Çalgı	Gitar	Keman	Piyano	Bağlama	Flüt
Doğa Okulları	150	13	36	23	5
Mustafa Özden Ortaokulu	189	25	66	75	42
Toplam	339	38	102	98	47

*32 öğrenci anketteki bu soruya cevap vermemiştir.

Tablo 6'da elde edilen bulgular sonucunda her iki okulda da öğrencilerin 339 tanesinin en fazla ilgiyi gitara, en az ilginin ise 38 kişi ile kemana gösterildiği saptanmıştır. Mustafa Özden Ortaokulu öğrencilerinin Doğa Okullarına göre çalgılara karşı daha ilgili olduğu, tüm çalgılara daha fazla ilgi gösterdiği saptanmıştır.

Tablo 7. Ortaokul Öğrencilerinin Okul Türüne Göre Çalgı Eğitimi Alma Durumları

Okul Adı	Çalgı Eğitimi Alanlar	Çalgı Eğitimi Almayanlar
Doğa Okulları	225	58
Mustafa Özden Ortaokulu	16	428
Toplam	241	486

*15 öğrenci anketteki bu soruya cevap vermemiştir.

Tablo 7'de yer alan anket verileri incelendiğinde, Doğa okullarında öğrenimine devam eden öğrencilerin, Mustafa Özden ortaokulunda eğitimine devam eden öğrencilere göre çoğunluğunun çalgı eğitimi almış olduğu, anlamlı bir farkın okullar ve öğrenciler arasında var olduğu ortaya çıkmıştır. Doğa okullarında 225 öğrenci çalgı eğitimi alırken, Mustafa Özden Ortaokulunda bu sayı sadece 16 öğrencidir. Geriye kalan 428 öğrenci hiç çalgı eğitimi almamıştır.

Tablo 8. Ortaokul Öğrencilerinin Okul Türüne Göre Eğitimini Aldıkları Çalgılar

Okul Adı/Eğitimi Alınan Çalgı	Gitar	Keman	Piyano	Bağlama	Diğer (Melodika, Flüt, org, Davul)
Doğa Okulları	118	9	20	10	10
Mustafa Özden Ortaokulu	6	0	3	0	3
Toplam	124	9	23	10	13

Tablo 8'de elde edilen bulgular, iki okuldaki öğrencilerin tamamının en fazla gitar eğitimi

aldığını göstermektedir. Keman ve bağlama sadece Doğa Okullarında eğitimi alınan iki çalgı olmuştur. Ayrıca gitar özel okulda 118 ve devlet okulunda 6 öğrenci ile okullar arasında farklı bir sonuç ortaya koymuştur.

Tablo 9. Ortaokul Öğrencilerinin Okul Türüne Göre Çalgı Eğitimi Aldıkları Süreler

Okul Adı/Çalgı Eğitimi Alma Süreleri	0-1 Yıl	1-2 yıl	2-3 yıl	3-4 Yıl	4-5 Yıl	5 Yıl <
Doğa Okulları	73	42	31	33	15	27
Mustafa Özden Ortaokulu	11	1	0	0	0	0
Toplam	84	43	31	31	15	27

Tablo 9’da öğrencilerin (eğer eğitim aldı ise) ne kadar süre eğitim aldığını saptamak için soru yöneltilmiştir. Bunun sonucunda öğrencilerin çoğunlukla 0-1 yıl arasında eğitim aldığı ve eğitim alan öğrencilerin sadece 12 tanesinin devlet okulunda olduğu ortaya çıkmıştır. 0-1 ve 1-2 yıl arasında eğitim devam etmiştir. Diğer yıllarda anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir.

Tablo 10. Ortaokul Öğrencilerinin Okul Türüne Göre Çalgı Eğitimi Aldıkları Yerler

Okul Adı/Çalgı Eğitimi Yeri	Okulda	Kurs Merkezinde	Özel Ders	İnternette Video İzleyerek
Doğa Okulları	121	38	24	3
Mustafa Özden Ortaokulu	2	6	4	4
Toplam	123	44	28	7

Tablo 10’da yer alan anket verilerinin incelenmesi sonucunda öğrencilerin en çok okulda çalgı eğitimi aldığı görülmüştür. Özel ve devlet okulları arasında anlamlı farklılık burada da saptanmıştır. 121 öğrenci ile özel okullar ilk olarak okulda çalgı eğitimi alırken bu sonucu devlet okulu sadece 2 öğrenci ile takip etmektedir. Ardından 38 öğrenci ile kurs merkezinde eğitim alan özel okul öğrencilerinin olduğu görülmüştür. Kurs merkezinde eğitim alan devlet okulu öğrencileri 6 kişidir. Anlamlı farklılıklar öğrenciler arasında saptanmıştır.

Tablo 11. Ortaokul Öğrencilerinin Okul Türüne Göre Haftalık Çalgı Eğitimi Aldıkları Süreler

Okul Adı/Haftalık Çalgı Eğitimi Süresi	0	0-1	1-2	2-3	3-4	4
	Saat	Saat	Saat	Saat	Saat	Saat
Doğa Okulları	79	38	110	34	11	25
Mustafa Özden Ortaokulu	431	1	2	3	1	1
Toplam	510	39	112	37	12	26

Tablo 11’de elde edilen bulgular incelendiğinde öğrencilerin haftalık çalgı eğitimi süresinin 1-2 saat olduğu saptanmıştır. Özel okul öğrencilerinin çoğunluğunun (110 öğrenci) haftada 1-2 saat çalgı eğitimi aldığı, bunun yanında devlet okulu öğrencilerinden sadece 2 kişinin haftada 1-2 saat çalgı eğitimi aldığı ortaya çıkmıştır. İki okul öğrencilerinin haftalık çalgı eğitimi süreleri arasında anlamlı farklılık saptanmıştır.

SONUÇLAR

Araştırmanın verilerine göre ortaya çıkan sonuçlar şu şekildedir.

Anket uygulamasına iki okuldan Toplam 742 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin çoğunluğu 10-14 yaş grubundan oluşmaktadır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu anketteki soruların tamamını cevaplamıştır.

Özel okulda öğrenimine devam eden ortaokul öğrencilerinin çoğunun herhangi bir çalgıya yönelik özel ders aldığı görülmüştür. Öğrencilerin büyük bir kısmı günde 2 saat ve üzeri süre müzik dinlediğini belirtmiştir. Müzik dinlerken Mp3 çalar, tablet, cep telefonu ve internet (youtube) sitelerinden müzik dinledikleri, müzik türü olarak ise en çok pop müzik tercih ettikleri saptanmıştır.

Devlet okulunda öğrenimine devam eden ortaokul öğrencilerinin ise çok büyük bir kısmı

hiçbir çalgıya yönelik eğitim almadığını belirtmişlerdir. Müzik dinlerken genellikle radyo, televizyon gibi araçları tercih ettiği belirlenen öğrencilerin, günde 30 dakika-1 saat arasında müzik dinledikleri ortaya çıkmıştır. Müzik türlerinden en çok dinledikleri tür olarak ilk olarak rap müzik, ardından Türk Halk müziği ve arabesk müzik gelmektedir.

ÖNERİLER

Özel okul ve devlet okullarında öğrenimine devam eden ortaokul öğrencilerinin müzik ve çalgı eğitimine bakış açıları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir.

Özel okulda öğrenim gören öğrencilere sağlanan imkanlar, devlet okulunda öğrenim gören öğrencilere de sağlanmalıdır.

Devlet okulunda öğrenim gören öğrencilerin müziğe yönelik ilgilerini arttırmak amacıyla çeşitli etkinlikler yapılmalı, öğrencilere çalgılara ilgi duymaları için destekleme ve yetiştirme kurslarında çalgı eğitimine yönelik kurslar açılmalıdır.

İlkokul itibari ile müzik dersleri branş öğretmeni ile yapılmalıdır.

Öğrencilerin iyi bir dinleyici olması için müzik beğenisi kazandırılmalıdır. Dinledikleri müziklerin türü, sözleri daha doğru, argo ve küfür barındırmayan şarkılar seçmeleri için çalışmalar yapılmalıdır.

Müzik öğretmenleri, müzik derslerinde şarkıdan ziyade teorik bilgilere de önem vermeli, öğrencilere müzik kültürü kazandırmalıdır.

Özel okullarda olduğu gibi devlet okullarında da sosyal etkinliklere önem verilmeli, bu kapsamda müzik ile ilgili çalışmalar yapılmalıdır.

Müzik dersine daha çok önem verilmeli, ana dersler gibi gereken özen gösterilmelidir.

Ana derslerde (fen bilgisi, matematik, Türkçe) ve TEOG sınavı dolayısıyla kaygı ve yük altına giren öğrenciler müzik alanında çalgı çalışmalarına katılarak psikolojilerini olumlu yönde geliştirmelidir.

Sosyoekonomik düzeyi düşük olan fakat müziğe ilgi duyan, çalgı eğitimi almak isteyen öğrenciler için gerekli destek sağlanmalıdır.

Müzik dersinde yapılan etkinliklere çocuklarının katılmasını istemeyen veliler ile birebir görüşmeler yapılarak öğrencinin katılımı sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Angı, Ç.E. (2012).”*Lise Öğrencilerinin Demografik Özellikleri İle Dinledikleri Müzik Türleri Arasındaki İlişki*” Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı. Doktora Tezi. Ankara.
- Demirbatır, E. (1993). *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Bölüme Girişteki Müziksel Başarılarıyla Birinci Yıl Sonundaki Müziksel Başarılarının Karşılaştırılarak İncelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Doğan, E. (2016). “*Türkiye’de Altmış Sekiz Kuşağı Dünya Algısının Popüler Müziğe Yansımaları*” İnönü Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Müzik Anabilim Dalı / Müzik Bilimleri ve Teknolojisi Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Malatya
- Ersoydan, M.Y. (2009). “*Çağdaş Türk Müziği Dağarının Müzik Eğitimi Öğretmenliği Ana Bilim Dallarında Yer Alma Durumu*” Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Yüksek Lisans Tezi / Burdur
- Ertenli, İ. (2014). “*Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programında Yer Alan Müzik Türlerini Dinleme Durumlarına Ve Programın Müzik Türü Tercihleri Üzerindeki Etkisine İlişkin Görüşleri (Çankaya İlçesi Örneği)*” Gazi Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Göktaş, M. (2017) “*Sosyokültürel Katkıları Açısından Koro Çalışmalarının İncelenmesi (Malatya İli Örneği)*” İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Malatya.

- Karagöz, B. (2013). “İlköğretim Öğrencilerine Değerlerin Okul Şarkıları Yoluyla Kazandırılması.” İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Doktora Tezi, Malatya.
- Kır, B. (2016). “ ‘ Alt Kültür Müziği Olarak Rap Şarkı Sözleri Üzerine Bir İnceleme’ ” Anadolu Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / İletişim Tasarımı ve Yönetimi Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir.
- Öz, Nesrin Biber. (2001) "İnsanın Kültürel Gelişiminde Müzik Eğitiminin Önemi." Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Cilt: XIV, Sayı:1
- Şendurur, Y., & BARIŞ, D. A. (2002). “Müzik Eğitimi Ve Çocuklarda Bilişsel Başarı”. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22(1)
- Yurga, M.C. (2017). “ Lise Öğrencilerinin Dinledikleri Müzik Türlerinin Duygu Durumlarına Göre İncelenmesi” İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Malatya.